

Startnotitie vervolgonderzoek Interbestuurlijk Toezicht provincie Limburg

1. Inleiding

Sinds de inwerkingtreding van de Wet revitalisering generiek toezicht (Wrgt) in 2012 is de provincie Limburg voor zeven beleidsterreinen de toezichthouder op de uitvoering van de wettelijke taken door de 33 Limburgse gemeenten, het Waterschap Limburg en de 25 gemeenschappelijke regelingen¹ (zie figuur 1). Adequaat toezicht kan er aan bijdragen dat incidenten worden voorkomen en/of niet escaleren.

Figuur 1: Terreinen waarop de provincie toezicht houdt in het kader van interbestuurlijk toezicht²

	Terreinen	Nieuw per 1-10-2012	Betreft
<i>Wet revitalisering generiek toezicht</i>	 Ruimtelijke ordening (RO)	●	gemeenten
	 Bouwen, wonen en milieu (Wabo)*	●	gemeenten en waterschap
	 Monumentenzorg	●	gemeenten
	 Huisvesting verblijfgerechtigden		gemeenten
	 Archief- en informatiebeheer		gemeenten, waterschap en gemeenschappelijke regelingen
<i>Specifiek toezicht</i>	 Gemeentefinanciën		gemeenten, waterschap en gemeenschappelijke regelingen
	 Waterschappen		waterschap

* Wabo: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Eind 2016 heeft de Zuidelijke Rekenkamer in beeld gebracht hoe de provincie Limburg haar interbestuurlijk toezicht op dat moment had ingevuld. Begin 2017 publiceerden we ons rapport *Toezicht met risico's. Opzet en uitvoering van interbestuurlijk toezicht door de provincie Limburg*.

Hierin concludeerden we dat de provincie Limburg haar rol als toezichthouder op gemeenten, waterschap(en) en gemeenschappelijke regelingen de afgelopen jaren op onderdelen te gering had ingevuld. Deze geringe invulling brengt zowel doeltreffendheids- als doelmatigheidsrisico's met zich mee. Zo kan het onopgemerkt blijven als gemeenten, waterschap(en) of gemeenschappelijke regelingen medebewindstaken niet goed uitvoeren. Dit kan leiden tot het optreden of escaleren van vermijdbare incidenten. Ook concludeerden we dat de informatievoorziening aan Provinciale Staten (PS) over de uitvoering van het toezicht te kort schoot. Gedeputeerde Staten (GS) zegden toe de aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen en (daarvoor) een plan van aanpak op te stellen.

¹ Stand tweede kwartaal 2017.

² De provincie spreekt sinds eind 2017/begin 2018 bij het toezicht op basis van de Wrgt over vier in plaats van vijf terreinen. De eerste twee terreinen zoals opgenomen in de figuur zijn samengenomen en worden aangeduid als 'Ruimtelijke Ordening en Omgevingsrecht'. Daarnaast wordt het terrein 'Monumentenzorg' aangeduid als 'Erfgoed'. Dit alles onder andere voortvloeiend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2021.

Op 2 juni 2017 werd het rapport besproken door de Statencommissie Financiën, Economische Zaken en Bestuur en op 23 juni 2017 in de vergadering van PS. Tijdens deze vergaderingen werd ook het *Verbeterplan* dat GS naar aanleiding van ons rapport hadden opgesteld besproken. PS besloten daarbij GS te verzoeken om (kort samengevat) te werken aan: een visie en een risicoanalyse, voldoende ambtelijke toezichtcapaciteit, het betrekken van PS bij de opzet van interbestuurlijk toezicht, en om aan PS te rapporteren zoals aangegeven in het verbeterplan.

Gelet op de uitkomst³ van ons onderzoek uit 2017, de toezeggingen naar aanleiding daarvan van GS, de opdracht van PS aan GS en het belang van adequaat toezicht, willen we met een kort vervolgonderzoek nagaan wat de huidige stand van zaken is. Hierbij zullen we nagaan in hoeverre GS hun toezeggingen/ambities en de opdracht van PS hebben uitgevoerd.

2. Doelstelling en onderzoeksvragen

Wij willen met het onderzoek PS inzicht bieden in de huidige stand van zaken op het gebied van interbestuurlijk toezicht. Dit doen we door te analyseren in hoeverre GS de eigen ambities en opdracht van PS naar aanleiding van ons onderzoek uit 2017 hebben uitgevoerd. We willen zo bijdragen aan een (verdere) verbetering van de invulling van het interbestuurlijk toezicht.

Onderzoeksvragen:

- In hoeverre en op welke wijze hebben GS de eigen ambities en de opdracht van PS naar aanleiding van het rekenkamerrapport 'Toezicht met risico's' uitgevoerd?
- Op welke wijze heeft de provincie Limburg daarmee haar interbestuurlijk toezicht op dit moment ingericht?

3. Aanpak

In aansluiting op de door GS gekozen lijn in het statenvoorstel *Aanbieding Nota Interbestuurlijk Toezicht in de provincie Limburg en Totaalrapportage IBT* van december 2017 kiest de rekenkamer ervoor om haar vervolgonderzoek te richten op het toezicht achteraf, ofwel de toezichtsterreinen Wrgt (en dus in principe niet op het toezicht vooraf (specifiek toezicht)).

Ons onderzoek richt zich op de periode februari 2017 (publicatie rapport) tot september 2018. Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen verzamelen we gegevens uit documenten, schriftelijke vragen en mondelinge interviews met betrokkenen.

De rekenkamer heeft ervoor gekozen om haar onderzoek medio 2018 in uitvoering te nemen⁴ omdat uit voornoemd statenvoorstel van GS blijkt dat ze veel acties (naar aanleiding van ons onderzoek uit 2017) begin / voorjaar 2018 willen oppakken dan wel uitvoeren. Vanuit het oogpunt van toegevoegde waarde van ons onderzoek pakken we het onderzoek daarom medio 2018 op, zodat de (resultaten van de) voorgenomen acties van GS ook kunnen worden meegenomen in het onderzoek.

³ GS spreken in het statenvoorstel *Aanbieding Nota Interbestuurlijk Toezicht in de Provincie Limburg en Totaalrapportage IBT (generiek toezicht) 2016-2017* (december 2017) van een zeer kritisch rapport van de rekenkamer.

⁴ In ons *Werkprogramma 2018* werd verwacht dat het onderzoek medio 2018 gepubliceerd zou worden.